

22.12.2009

Dnro 551/4/08 ja 1806/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Pasi Pölönen

Vaasan hovioikeus antoi ratkaisun ennen valitusajan päättymistä

1 KANTELU

Kantelija pyysi eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan Seinäjoen kärjäoikeuden kärjätuomari A:n menettelyä asiamiehen kelpoisuutta koskevassa asiassa.

--

Kantelija pyysi oikeusasiamiehen tutkivan myös Vaasan hovioikeuden menettelyä. Kantelija oli valittanut hovioikeuteen Vaasan kärjäoikeuden edellä mainitusta 13.11.2007 antamasta esiintymiskielosta, ja pyysi päätöksen täytäntöönpanon keskeytystä. - -

Valitusajaksi kärjäoikeuden 13.11.2007 päätöksestä päättyi 14.12.2007. Kantelija lähetti valituksen sähköpostitse 13.12.2007. Käydessään samana päivänä postissa kantelija sai tietää, että siellä oli jo hovioikeuden 12.12.2007 antama päätös asiassa. - -

--

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Seinäjoen kärjäoikeus antoi 13.11.2007 päätöksen asiamiehen kelpoisuutta koskevassa asiassa. -

-

--

Kantelija valitti kärjäoikeuden päätöksestä Vaasan hovioikeuteen 19.11.2007 päivätyllä kirjeellä. Hän vaati päätöksen kumoamista ja väliaikaisen täytäntöönpanokiellon asettamista kiireellisesti. Kantelija ilmoitti, että hän tulee täydentämään alustavaksi valitukseksi tarkoittamaansa kirjoitusta vielä myöhemmin valitusajan puitteissa. --

Vaasan hovioikeuden diaarilehtimerkintöjen mukaan kantelija lähetti sinne sähköposteja 22., 26. ja 27.11 (2 kpl), joissa kantelija kiirehti asian käsittelyä.

Vaasan hovioikeus sai 13.12.2007 sähköpostitse kaksi kantelijan valituksen täydennystä. Hovioikeuden diaarilehteen sähköpostien saapumisajoina on merkitty 12.12.2007 kello 16:27:42 ja 16:47:49. Lisäksi kantelijan valituksen täydennys saapui hovioikeuteen sähköpostina 13.12.2007 kello 15.35, sekä kello 15:43:03 ja 15:44:33 valituksen täydennykset uutena hakemuksena täytän-

töönpanokielloksi. Vaasan hovioikeuteen saapui 14.12.2007 postitse Seinäjoen käräjäoikeudesta kantelijan sinne sähköpostitse 13.12.2007 saapunut valituksen täydennys.

--

Vaasan hovioikeuden kirjaaja lähetti kantelijalle 13.12.2007 kello 10.17 sähköpostin, jossa hän ilmoitti hovioikeuden vastaanottaneen kaksi kantelijan 12.12.2007 lähettämää sähköpostia. Kirjaaja ilmoitti, että asiassa on annettu päätös 12.12.2007, joten sähköposteja ei ole otettu huomioon. Ilmoituksen mukaan sähköpostit liitetään asian asiakirjoihin.

Vaasan hovioikeus katsoi 12.12.2007 antamassaan päätöksessä, ettei kantelijan täytäntöönpanon keskeyttämispyyntöön ole syytä suostua. Hovioikeus hylkäsi kantelijan väitteen käräjätuomari A:n esteellisyydestä. --

Pääasian eli esiintymiskiellon suhteen hovioikeus katsoi 12.12.2007 päätöksessään, että käräjäoikeuden päätöstä ei muuteta. --

Kantelija toimitti hovioikeudelle 13.12.2007 kirjeen, jossa hän kertoi saaneensa saman päivän aamupäivällä sähköpostitse tiedon siitä, että asiassa on paitsi vaaditun täytäntöönpanokiellon, myös pääasian osalta tehty päätös jo edellisenä päivänä. Kantelija vaati muun muassa, että hovioikeus poistaa 12.12.2007 ennenaikaisesti tekemänsä päätöksen ja käsittelee sen jälkeen valituksen uudelleen niin, että käsittelyssä otetaan huomioon myös kantelijan 12.12. ja 13.12.2007 toimittamat täydennykset. Kantelija kertoi, että ei hän "sentään niin kiireellistä päätöstä ole pyytänyt, että minulta evätään valitusmahdollisuus loppuun asti."

--

Vaasan hovioikeuden 1. osaston hovioikeudenneuvos B:lle lähetti kantelijalle 14.12.2007 päivätyn kirjeen (H 07/1300). B ilmoitti seuraavaa:

"Vastauksena ... esitettyyn ilmoitan, että asia on käsitelty ja ratkaistu hovioikeudessa Teille 12.12.2007 saapuneen päätöksen mukaisesti useisiin "erityisiin" kiirehtimispyyntöihin suostuen poikkeuksellisen nopeasti jo ennen valitusajan umpeenkulumista. Olemme tulkinneet useat erityiset kiirehtimispyyntönne siten, että haluatte saada asian ratkaistuksi mahdollisimman nopeasti ja kun täytäntöönpanon keskeytyspyyntönne ei ollut heti suostuttu, viimeistään 14.12.2007 mennessä, jolloin konkurssiasia on uudelleen esillä Seinäjoen käräjäoikeudessa. Mikäli valittaja esittää pyynnön ratkaista asia mahdollisimman nopeasti valituksen saavuttua hovioikeus kysyy muilta asianosaisilta käykö tämä päinsä ennen valitukselle ja mahdolliselle vastavalitukselle säädettyjen määräaikojen umpeenkulumista. Tässä asiassa ei ole ollut vastapuolia - ainoastaan kuultavia, jotka ovat antaneet lausumansa asiassa. Te olette vastanneet kuultavien lausumiin ja useita kertoja täydentäneet valitustanne. Perusteet täydennyksissänne ovat olleet koko ajan samankaltaisia ja koko ajan olette kiirehtineet ratkaisua.

Asiassa on annettu hovioikeuden päätös, johon liittyy valitusosoitus ja asian valmistelusta vastaavana jäsenenä katson, ettei ole enää syytä täydentää päätöstä kirjelmienne johdosta.

Tämän vastauksen olen ennen sen Teille lähettämistä antanut muiden hovioikeuden päätöksen tekemiseen osallistuneiden jäsenten tutustuttavaksi ja he ovat ilmoittaneet olevansa samaa mieltä kuin yllä olevasta vastauksesta ilmenee. Liitän sähköpostilla toimittamanne kirjelmän ja tämän vastauksen kyseisen asian asiakirjojen yhteyteen."

--

Kantelija teki korkeimmalle oikeuden 28.1.2008 päivätyn täytäntöönpanokielto- ja valituslupahakemuksen sekä valituksen Vaasan hovioikeuden ratkaisusta. Valituksessa korkeimmalle oikeudelle kantelija piti kärjätuomari A:ta esteellisenä, hänen päätöstään laittomana sekä katsoi, että hovioikeus vahvisti sen laittomasti ennen valitusajan umpeenkulumista. Kantelija uudisti myös alemmille oikeuksille asiassa jättämiensä kirjelmien sisällön. --

Kantelija täydensi valitustaan korkeimmalle oikeudelle 1.2.2008 viidellä sähköposteilla ja kahdella 11.2.2008 lähettämällään sähköpostilla.

Korkein oikeus päätti 15.2.2008 (S2008/117), että valituslupaa ei myönnetä.

--

3.3

Kannanotto

--

3.3.2

Hovioikeuden menettely (dnro 551/4/08)

Hovioikeuden menettelyn osalta huomio asiassa kiinnitty erityisesti siihen, että hovioikeus antoi 12.12.2007 päätöksensä asiamiehen kelpoisuutta ja siihen liittyvässä tuomarin esteellisyyttä koskevassa asiassa päivää ennen valitusmääräajan päättymistä.

Selvityksessä viitatussa korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO:2004:129 oli kyse lapsen palauttamista koskeneesta asiasta. Korkein oikeus päätti ratkaista asian ennen muutoksenhakuajan päättymistä. Tapauksessa asianosainen henkilö oli nimenomaisesti ilmoittanut luopuvansa hänen hyväkseen säädetystä valitusajasta ja ilmoittanut, että hän ei tule täydentämään valitustaan sekä että asia voidaan hänen puolestaan ratkaista ennen valitusajan päättymistä. Vastapuoli oli saanut tilaisuuden vastata muutoksenhakemukseen, ja asia oli luonteeltaan kiireellinen.

Käsillä olevassa tapauksessa kantelija oli kiirehtinyt nimenomaan täytäntöönpanokieltopyyntönsä ratkaisemista, ei pääasian ratkaisua. Hän oli lisäksi nimenomaisesti ilmoittanut, että hän tulee vielä täydentämään hovioikeudelle tekemäänsä valitusta esiintymiskieltoasiassa.

Asiassa esillä ollut kantelijan elinkeinonharjoittamiseen välittömästi vaikuttanut pääasia eli kysymys esiintymiskiellosta on sinänsä ollut luonteensa puolesta sellainen, että sen viivytyksetöntä käsittelyä on tullut pitää korostetun tärkeänä. Käsitykseni mukaan Vaasan hovioikeuden menettely, kun se on antanut esiintymiskieltoasiassa ratkaisun päivää ennen valitusmääräajan päättymistä, on tästä huolimatta arvostelulle altis.

Pidän sinänsä perusteltuna sitä selvityksestä ilmenevää näkemystä, että esiintymiskieltoasia on ratkaistu mahdollisimman pian jutun tultua ratkaisukypsäksi. En kuitenkaan näe perusteltua syytä sille,

että pääasia on ratkaistu ennen valitusmääräajan päättymistä. Näiltä osin yhdyn Vaasan hovioikeuden lausunnossa asiasta todettuun.

Minulla ei ole mahdollisuutta tai tarvetta arvioida sitä, onko ja millainen mahdollinen merkitys hovioikeuden kuvatulla virheellisellä menettelyllä voinut olla hovioikeuden ratkaisun lopputulokseen. Korostan hovioikeuden menettelyn virheellisyyden periaatteellista luonnetta. Niin sanotun kontradiktorisen periaatteen toteuttamisella on keskeinen merkitys osana oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Nyt hovioikeuden menettely ei ole mielestäni täysin täyttänyt näitä perustuslain 21 §:ään perustuvia menettelyllisiä laatuvaatimuksia.

Kantelija on nimenomaisesti vaatinut asiaa käsitelleiden tuomareiden saattamista virkarikosoikeudelliseen vastuuseen. Tältä osin katson riittäväksi tuoda esiin näkemykseni siitä, että asiassa ei ole käsitykseni mukaan tullut ilmi sellaista lainvastaista menettelyä, joka edellyttäisi rikosoikeudellisia toimenpiteitä puoleltani.

Asiassa ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka antaisivat minulle aihetta epäillä hovioikeuden ratkaisukoonpanon esteettömyyttä puheena olevaa päätöstä annettaessa. Näiltä osin kantelu ei edellytä oikeusasiamiehen toimenpiteitä.

--

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3.2 esittämäni käsityksen hovioikeudenneuvosten menettelyn virheellisyydestä heidän tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni. en